

AGRICULTURĂ ȘI REPRESIUNE MEDIATICĂ PROPAGANDA "COLECTIVISTĂ" ÎN PRESA SCRISĂ DIN JUDEȚUL SĂLAJ ÎN PERIOADA 1948 – 1959

DANIEL SĂUCA

Despre procesul colectivizării, încheiat în anul 1962, s-au scris multe rânduri, în general la modul nefavorabil. Probabil, dacă acest proces avea consecințe favorabile, nimeni nu se mai gândea la "înfierarea" lui. Cel mai cumplit efect al acestui proces a fost însă deposedarea prin forță a țăranilor de pământ. Ceea ce s-a întâmplat imediat după 1990 – presiunea enormă pentru retrocedarea terenurilor "naționalizate" sau "abuziv confiscate" lucru ce a condus și la elaborarea unei legislații confuze și contradictorii, ceea ce a determinat și apariția de zeci, dacă nu sute de mii de procese de "fond funciar" - dă dreptate celor care consideră colectivizarea unul dintre eșecurile fundamentale ale perioadei comuniste. Încercarea, aproape disperată, a guvernărilor de după 1989 de "resuscitare" a "asociațiilor agricole" se lovește de o puternică ostilitate și/sau indiferență din partea țărănimii, tocmai din cauza a ceea ce au însemnat "întovărașirile agricole" "cooperativele agricole de producție" sau "întreprinderile agricole de stat". Nevoia unei agriculturi intensive, moderne, pe suprafețe mari – suprafețe care să nu fie expropriate abuziv – rămâne una dintre "provocările" societății românești contemporane. Din păcate, la procesul colectivizării forțate a participat din plin și presa scrisă. Mai ales prin mecanismele "subtile" ale propagandei, precum magia, știința a trecutului, prezentului și viitorului¹.

Obiectul cercetării noastre s-a constituit în crearea unui studiu de caz² despre propaganda din presa scrisă din perioada 1948 – 1959 în județul Sălaj în ceea ce

¹ I.P. Culianu, *Eros și Magie în Renaștere. 1484*, Ed. Nemira, București, 1994, p. 157.

² vezi Achim Mihai, *ABC-ul investigației sociologice*, vol. II, Ed. Dacia, Cluj, 1971, pp. 139-144. Despre studiile cazuistice autorul consideră că "Ele își propun, într-un fel sau altul, însă fără excepție, să cunoască cum și de ce s-a petrecut un fenomen. Pentru realizarea acestui scop, cercetătorul încearcă să reconstituie trecutul, adică t1 al obiectului studiat la t2. Acest aspect al studiilor pe care le avem în vedere se cheamă de obicei metoda *post factum*. Ea este utilizată, în mod deosebit, de către științele juridice, istorice și știința problemelor sociale, fiind însă prezentă și în studiile economice, politice, sociologice, antropologice. Logica acestei metode este relativ simplă: este efectuată o observație (sau un grup de observații) despre un fenomen, apoi încercăm să bănuim ce fenomene anterioare x s-au legat de ea, astfel încât au făcut-o posibilă" (pp. 141-142).

privește colectivizarea, în special, și "transformarea socialistă a agriculturii" în general. Din păcate, la prima vedere paradoxal, aproape nici una dintre "regulile mass-media" ale lumii libere nu poate fi aplicată în cazul studierii celor trei publicații apărute în perioada amintită. Rolul ziaristului "comunist" a fost, aproape în totalitate, unul de "agent mistificator" al regimului, un simplu "activist" care trebuie să pună în pagină numai ceea ce îi dicta partidul. Iar ziarele nu au reprezentat altceva decât o imensă tribună a propagandei oficiale, cu toate că, demagogic, promovau un discurs al "schimburilor de opinii" și al deschiderii față de cititori, adică libertatea de exprimare.

Foarte pe scurt despre publicațiile studiate

Unul dintre puținele – dacă nu singurul – studii apărute despre istoria presei scrise din județul Sălaj și care să cuprindă referiri și la perioada 1945 – 1989 este cel semnat de Valentin Dărăban și Doru E. Goron, studiu intitulat "Contribuții la istoria presei românești din Sălaj"³. După prezentarea a ceea ce s-ar putea numi "presa oficială" din Sălaj de după 1945 (**Gazeta oficială a județului Sălaj, Monitorul oficial al orașului de reședință Zălau ș.a.**), autorii menționați consideră că "Pe această solidă și progresistă bază au apărut, apoi, în județul nostru, ziarele **Graiul Sălajului** (1946 – 1949), **Lupta Jiboului** (1950 – 1951), **Drum nou** (1951 – 1959) și **Năzuința** (1968 -). Ca organe ale comitetelor raionale și județene ale partidului nostru, ziare care, la alte cote asigură, pe tărâmul cuvântului scris, continuitatea în unitatea spirituală a Sălajului"⁴. După cum se afirmă în una dintre anexele studiului citat, "organul de luptă democratică **Graiul Sălajului**" își "sistază apariția în anul 1950, reapărând în seria a II-a sub denumirea **Lupta Jiboului** (1950 – 1951) ca organ al Comitetului raional PRM și al Sfatului popular raional PMR; seria a III-a apare sub denumirea **Drum Nou** (1951 – 1959) ca organ al Comitetului raional PMR și al Sfatului popular raional Zălau"⁵. Această clasificare este necesar să fie îmbunătățită⁶: **Drum Nou** a apărut în anul 1951 la Jibou ca "organ al Comitetului Raional PMR Jibou și al Sfatului Popular Raional" de la nr. 1 din 8 iulie 1951 până la nr. 92 din 23 martie 1953. Abia de la nr. 93 din 5 aprilie 1953, **Drum Nou** apare la Zălau, ca "organ al Comitetului Raional PMR Zălau și al Sfatului Popular Raional". Probabil, decizia mutării gazetei de la Jibou la Zălau s-a luat și în urma înființării raionului Zălau în 1952⁷, din 1950 Zălaul făcând parte din raionul Jibou⁸.

³ *Acta Mysei Porolissensis*, Zălau, 1982, pp. 473-501.

⁴ *Id.*, p. 478.

⁵ *Id.*, p. 490.

⁶ vezi Colecția periodice de la Arhivele Statului Zălau.

⁷ Buletinul Oficial al RPR, nr. 50 din 27 septembrie 1952.

⁸ Raionul Jibou a fost înființat în acest an, cf. Buletinul Oficial al RPR nr. 77 din 8 septembrie 1950.

Modelul comunist al presei

Din literatura relativ vastă apărută după 1989 despre sistemele mass-media (reprezentată mai ales de Seria "Media" a Editurii "Polirom" din Iași), ne-am oprit asupra "modelului comunist" al presei, așa cum a fost el prezentat de Mihai Coman⁹, considerând această sinteză cea mai cuprinzătoare din cele apărute până acum¹⁰. Iată, rezumativ, cum se prezintă acest "model":

- Presa este concepută ca o formă de exercitare și de legitimare a puterii, ca un instrument al propagandei, menit să modeleze gândirea și comportamentul indivizilor, ca o arenă a luptelor împotriva dușmanilor ideologici, ca un loc al prezentării, mitologizate, a superiorității regimurilor comuniste;

- Realizarea unor asemenea obiective nu era posibilă fără obținerea unui control total asupra sistemului mass-media. Prin: stăpânirea tuturor resurselor implicate în producția de publicații și programe audiovizuale; distribuția centralizată a resurselor; controlarea de către partid a accesului în lumea presei; filtre succesive de cenzură; control extraordinar de sever asupra celei mai importante resurse a mass-media: informația; monopolizarea informației de către putere, rezultând informația oficială, "o entitate bastardă, amestec de adevăruri parțiale și minciuni credibile, de real și iluzoriu, de spus și presupus";

- Ziariștii erau obligați să scrie și să vorbească despre ceva diferit de ceea ce trăiau și vedeau în peregrinările lor de zi cu zi, să prezinte o falsă realitate a reușitelor, a progresului, a bunăstării, a adevărului și a mobilizării maselor, să producă și reproducă un discurs oficial, golit de conținut și adevăr;

- Accesul la informații era posibil numai prin intermediul instanțelor stabilite și controlate de către putere: comitete de propagandă, agenții de presă de stat, documente oficiale, ședințe, congrese și conferințe minuțios regizate. Acestea ofereau date cu valoare propagandistică, nu informativă;

- Controlarea informației conduce la generalizarea caracterului planificat al activităților mass-media: ziarele și revistele apar în tiraje fixe, stabilite dinainte, indiferent de reacțiile, interesele sau dorințele publicului; grilele de programe din audiovizual respectă strategii propagandistice, adeseori în contradicție cu ritmul vieții casnice a populației; temele sunt fixate conform calendarului evenimentelor oficiale, fapt ce plasează presa într-o ipostază de "campanie" de mobilizare și propagandă permanentă;

⁹ Mihai Coman, *Introducere în sistemul mass-media*, Ed. Polirom, Iași, 1999, pp. 92-95.

¹⁰ pe această temă, se mai pot menționa: Marian Petcu, *Tipologia presei românești*, Institutul European, Iași, 2000; Doru Pop, *Mass-media și democrația* (Antologie realizată și comentată de Doru Pop), Ed. Polirom, Iași; Doru Pop, *Mass-media și politica. Teorii, structuri, principii*, Institutul European, Iași; Melvin L. DeFleur, Ball – Rokeach, *Teorii ale comunicării de masă*, Ed. Polirom, Iași, 1999 ș.a.

- "Sarcinile politico-ideologice de propagandă constituie rațiunea de a fi a presei" (P. Gross);

- Transfigurarea propagandistică a realității afectează însăși esența actului jurnalistic: cei care lucrează în mass-media comuniste nu mai sunt căutători ai informațiilor neașteptate, anchetatori ai adevărului ascunse sau generatori ai dezbatărilor sociale controversate, devenind o instanță care reproduce, aproape mecanic, discursul oficial, negând atributele creativității și contestării;

- Golirea de realitate afectează și limbajul presei. Pentru că nu se referă la realități vii, concrete, reproducând la nesfârșit formule standard, limbajul presei capătă caracteristicile *limbii de lemn* a discursurilor oficiale;

- Jurnaliștii din sistemul comunist, din cauza acestor restricții, dobândesc deprinderi de *auto-cenzură*, eliminând din start informațiile și ideile nepublicabile; o parte a jurnaliștilor, pentru păstarea identității profesionale și culturale, folosesc diverse tehnici ale aluziei și metaforei, prin care încearcă să comunice, paralel cu discursul publicat, cu o ipotetică audiență;

Conform aceleiași lucrări, "modelul comunist trebuie înțeles din perspectiva proceselor complexe de negocieri care legau mai multe tipuri de centre de interes: a) aparatul puterii, preocupat de re-producerea sistemului și de supraviețuirea în funcții de conducere; b) instituțiile de presă, dominate de strategii de adaptare și de menținere a sistemului de lucru birocratic (și comod); c) jurnaliștii, pendulând între un comportament oficial absent – obedient (cel de «birocrati ai adevărului») și un comportament mai activ în alte sfere ale vieții culturale; d) publicul, cu tehnicile sale de evadare din discursul oficial și de interpretare «printre rânduri» a tuturor mesajelor mass-media"¹¹.

Din păcate, cele trei publicații sălăjene studiate, o spunem cu certitudine, n-au reprezentat altceva decât unelte "județene" și "raionale" ale propagandei oficiale. Și nimic altceva. Încadrându-se aproape perfect în "modelul" prezentat mai sus, cu precizarea importantă că nu am observat, decât cu foarte puține excepții, nume de ziariști, impresia generală fiind aceea că de la un capăt la celălalt aceste publicații au fost scrise de propagandiști și agitatorii partidului.

Zbor deasupra propagandei

Ce este propaganda? Iată o întrebare la care s-au dat mai multe răspunsuri. Pentru McLuhan, "limba maternă este propagandă"¹². Pentru Volkoff, "propaganda, chiar înșelătoare, nu este dezinformare"¹³. În schimb, pentru Doru Pop, "Termenul (propaganda – n.m.) construit în timpul Contra – Reformei ca mijloc de răspândire a

¹¹ id., pp. 95-96.

¹² Marshall McLuhan, *Mass-media sau mediul invizibil*, Ed. Nemira, București, 1997, p. 274

¹³ Vladimir Volkoff, *Tratat de dezinformare*, Ed. Antet, București, a.n., p. 20.

dogmelor Bisericii Catolice (în 1622 Vaticanul înființează Sacra Congregatio de Propaganda Fide) și-a câștigat treptat o conotație negativă, fiind adeseori asociat cu minciuna instituționalizată, manipularea, războiul psihologic sau dominarea ideologică. În cele din urmă, la începutul anilor '30, o dată cu dezvoltarea noilor mijloace informative electronice, noțiunea a dobândit o dimensiune radical «îmbunătățită», mai ales prin contribuția marxism-leninismului. Într-un mediu saturat informațional, propaganda își propune dezinformarea, inducerea unor «virusi» interpretativi în ansamblul organismului comunicațional¹⁴. Conform autorului citat, principale forme de propagandă țin "de finalitatea ideologică urmărită". "O structură propagandistică spre **agitație**, iar cealaltă spre **integrare**. Caracterul agitațional este specific propagandei de tip comunist, iar cel integrațional își propune pasivizarea, amortizarea publicului. Asemeni magiei medievale, există o propagandă «albă», ce identifică sursa și mesajul, care se transmite și se receptează cu conștiința clară a distincției dintre noi (cei buni) și ei (cei răi) și poate fi atribuită ambelor regimuri politice, celui democratic și celui autoritar-totalitar". În schimb, "propaganda «neagră» își propune să răspândească și să genereze informații false, să modifice realitatea, și este orientată spre denaturarea adevărului, spre contorsionarea adevărului. Între acestea se află propaganda «gri», menită în parte să creeze false impresii, pornind de la o oarecare identificare a surselor"¹⁵. Autorii manualului "Mass-media" citându-l pe Hitler, "un geniu al propagandei" ("Propaganda nu are nimic comun cu adevărul"; "Propaganda trebuie să se adreseze maselor"; "Propaganda trebuie să se concentreze doar asupra câtorva puncte care să fie respectate la nesfârșit") consideră că propaganda este una dintre cele mai folosite metode de realizare a controlului informațional¹⁶.

Pentru Petru Pânzaru¹⁷, pe linia de apărare ideologică a propagandei, aceasta este "un mijloc instituționalizat de influențare organizată a concepțiilor, atitudinilor, opiniilor, comportamentelor individuale și colective. (...) Ea nu reprezintă pur și simplu un factor de creare a unor stări de spirit sau a unor climate care sunt foarte mobile, ci urmărește infuzarea unui sistem de criterii, de valori cu ajutorul cărora (oamenii) să se orienteze de-sine-stătător în diversele sfere ale vieții sociale – în politica internă și externă, în problemele economice, juridice, în ideologie, în cultură, în viața cotidiană". În fine, pentru J. Ellul¹⁸ ca o propagandă să fie eficientă trebuie să îndeplinească mai multe condiții: propaganda trebuie să acționeze în cadrul atitudinilor preexistente, utilizându-le pentru a le modifica treptat; propaganda nu poate răsturna cursul normal al unei societăți; propaganda nu trebuie să fie doar e etalonare a ideilor, ci trebuie să

¹⁴ Doru Pop, *Mass-media și politica*, Institutul European, Iași, 2000, pp. 52-53.

¹⁵ Id., p. 53.

¹⁶ Ioan Buteanu, Dorina Chirițescu, Bogdan Ficeac, Angela Teșileanu, Mircea Toma, *Mass-media* (manual de liceu – curs opțional), editat de Academia Cațavencu, București, 2000.

¹⁷ citat în Victor Botez, *Comunicare și valoare în presă*, Ed. Academiei RSR, București, 1987, p. 52.

¹⁸ citat în McLuhan, *Mass-media sau mediul invizibil...*

prezintă idei referitoare la fapte; propaganda are nevoie de timp, continuitate și durabilitate; trebuie să țină cont de limitele datorate influențelor din afara grupului supus "bombardamentului" mediatic; propaganda trebuie să aibă în vedere imprevizibilitatea reacțiilor directe ale persoanelor "bombardate" în funcție de cultură, pregătire și alți factori sociali.

Luând în considerare abordările de mai sus, putem spune că în cele trei publicații cercetate avem de-a face cu o "propagandă cocktail": agitațională (dar și integrațională), albă, dar și neagră și gri, ideologică, ținând controlul informațional, urmărind, în numeroase cazuri, dezinformarea. Și toate acestea pentru că ziarele noastre erau "organe" ale Partidului. Care s-a dotat cu o "garnitură" de propagandiști și agitatori. Ajuțați, cum altfel, și de puterea bătei și a torturii, a închisorilor ș.a. Care a fost mai eficientă decât propaganda.

Propagandă, agricultură și colectivizare. Un studiu de caz

Iată numai câteva exemple de titluri semnificative din "Graiul Sălajului", "Lupta Jiboului" și "Drum Nou" privind procesul de colectivizare și de "construire a agriculturii socialiste" propagandă "curată", rostul exclusiv, de altfel, al acestor publicații: *Cu ajutorul Uniunii Sovietice vom îndeplini planul la însămânțări de primăvară; Sarcini în legătură cu pregătirea congresului sindicatelor agricole; Să asigurăm succesul deplin al campaniei agricole de toamnă; Exemplul colectivizătorilor; Se întărește gospodăria colectivă; Crește numărul țăranilor muncitori întovărășiți; Pentru victoria socialismului la sate; Întreceri patriotice în campania agricolă de toamnă; Au depășit planul la însămânțări; Comune fruntașe în campania agricolă de toamnă; țăranii muncitori se înscriu cu însuflețire în listele de alegători; Hotărârea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române privind pregătirea și executarea la timp a strângerii recoltei și executarea planului de colectări pe anul 1950¹⁹; Chemarea la întrecere socialistă lansată de Gospodăria Agricolă Colectivă din Bervenii (prima de acest fel constituită în județul Sălaj; astăzi, Bervenii este în județul Satu Mare); Locuințe pentru muncitorii gospodăriei agricole de stat Zalău; Veniturile colectivizătorilor; În frunte la recoltatul culturilor de toamnă; Toate forțele pentru câștigarea bătăliei din campania de vară; Chiaburi sabotori; La luptă pentru pâinea poporului; Primul la seceriș; Crește avântul întrecerii pentru o recoltă bogată (Răspuns chemării la întrecere a comunei Bălan); Să grăbim pregătirile pentru recoltare și treierii; Sălajul evidențiat pe țară. Pe 51.425 ha s'au făcut arături de toamnă. Plășile Carei, Nușfalău, Cehul și Jiboul sunt în frunte, Zalău, Șimleu, Buciumi au rămas în urmă; Toate eforturile pentru îndeplinirea*

¹⁹ *Graiul Sălajului*, "organ de luptă democratică" An V, nr. 22, 4 iunie 1950 – prima, a doua și a treia pagină din cele șase ale numărului cuprind textul integral al hotărârii, urmate de hotărâri ale aceluiași organe privind colectarea produselor agricole vegetale.

planului de încasări și colectări; Au predat pe întreg anul cotele de carne; Să întâmpinăm ziua de 1 Mai cu terminarea bătăliei însămânțărilor de primăvară; Sub steagul întrecerii socialiste în cinstea zilei de 1 Mai! Chemarea la întrecere socialistă muncitorilor dela S.M.T. Surduc; Colectiviștii în fruntea muncilor de primăvară; Să intensificăm ritmul desmiriștitului; Vom munci pentru a obține recolte sporite; Colectiviștii din Horoatul Crasnei au terminat secerișul orzului; Aplică cu succes agrominimul; Fac arături adânci de toamnă; Frunțași la prașila a treia; La stâna întovărășirilor agricole ²⁰; Un eveniment însemnat în viața gospodăriilor colective; Muncitorii dela S.M.T. Carei răspund chemării la întrecerea socialistă lansată de muncitorii dela Schela «Sovrompetrol» Ochiuri – Dâmbovița; Un an de la înființarea primei gospodării agricole colective din județul nostru ²¹; Predarea cotelor de cereale prilej de sărbătoare pentru țărănimea muncitoare din județul nostru ²²; Răspunsul Căminului Cultural din Domnin la întrecerea inițiată de cele 6 Cămine Culturale din țară ²³; La Ferma de Stat din Panic a luat ființă un curs de științe agricole; La Zălău s'a deschis o școală de cadre țărănească de Partid ²⁴; țărănimea muncitoare din Panic știe să răspundă la uneltirile chiaburilor; Cu îndrumarea și sprijinul neprețuit al Partidului Muncitoresc Român planul de însămânțări a fost realizat

²⁰ *Drum Nou*, "Organ al Comitetului Raional P.M.R. Zalău și al Sfatului Popular Raional" Anul IX, seria a III-a, nr. 213, vineri, 15 iulie 1955, p. 1 – un "reportaj – tabletă" despre ciobanul Vlaicu Eugen, responsabilul stânei din Ruginoasa, pe care îl cam încerca un sentiment de teamă: "turma aceasta nu era al cutărui sau cutărui bogătaș, ci avuție a unui colectiv, bun obștesc al membrilor întovărășirii agricole «Cel de-al II-lea Congres al Partidului» din Răstolțu-Deșert, iar el, Vlaicu Eugen, nu era un oarecare simbriaș, ci membru al întovărășirii, responsabilul stânei. Gândul c-ar putea înșela încrederea întovărășiiților îl cutremură. Stătu mai întâi la sfat cu ciobanul – șef Mureșan Carol, și numai după ce se încredință că totul va fi în ordine coborî spre sat" (...).

²¹ *Graiul Sălajului*, "organ de luptă democratică" nr. 31, 6 august 1950.

²² G.S., nr. 29 din 23 iulie 1950, p. 1-4, pe pagina 1, în josul textului, o fotografie cu următoarea explicație neverosimilă: "Plini de bucurie țărani muncitori din comuna Ortelec predau cota de cereale la baza de recepție din Zălău".

²³ G.S., nr. 54, din 31 decembrie 1949, pe a cărei primă pagină lipsește cu desăvârșire un "La mulți ani!" adresat cititorilor pentru trecerea în noul an!; articolul cu titlul de mai sus are ca "chapeau": "Una dintre cele mai frumoase acțiuni inițiată de Partidul Muncitoresc Român prin cele 6 Cămine Culturale din țară, este intensificarea muncii de culturalizare a țărănimii muncitoare pe timpul de iarnă. (...) Începând cu ziua de 21 Decembrie, aceste întreceri și-au arătat roade, manifestându-se prin ele marea dragoste a țărănimii noastre muncitoare față de tovarășul Stalin"; nu mai e o surpriză: căminul cultural din Domnin se numea "Gh. Gheorghiu – Dej".

²⁴ G.S., nr. 46, 11 decembrie 1948, p. 1 – redăm integral "știrea" exemplară pentru ceea ce a însemnat propaganda în presa scrisă: "În urma directivelor primite dela C.C. al Partidului Muncitoresc Român, Direcțiunea Propagandei și agitației pentru ridicarea nivelului politic și ideologic a membrilor de Partid din organizațiile de bază s'aștește, la 2 Decembrie s'a deschis la Zălău în prezența biroului județean P.M.R. în frunte cu secretarul județean Roșca Tănase, prima serie a cursurilor. La aceste cursuri participă 73 de țărani dintre cari 51 sunt români și 22 maghiari. Materialul vine predat fiecărui în limba sa maternă. Aceste școli țărănești vor contribui mult la ridicarea nivelului politic și ideologic a sătenilor noștri".

la timp. Viața de partid. Din experiența muncii politice pentru formarea de întovărășiri agricole. În vizită la colectivități din Românaș. Din viața gospodăriilor agricole colective. Mai multă muncă de agitație și propagandă în timpul treierii. Sovhozurile sovietice, gospodării moderne de înaltă productivitate. Vieța de toate zilele din colhozurile sovietice. «Ziarul luminos» sau cum sunt evidențiați colhoznicii frunțași și criticați cei rămași în urmă. Campionatul de șah al colhoznicilor²⁵; Grandioasele perspective de dezvoltare a agriculturii sovietice. Comuniștii în frunte la predarea cotelor. Un fiu de țăran din comuna Mirșid evidențiat pentru devotamentul și dragostea lui față de armată și poporul muncitor. Chiaburii din Odești care au încercat să saboteze înșămânțările au fost demascați. Țăranul sărac Kiss Gheorghe a dat grâu în plus la colectare. O zi din viața tinerei gospodării agricole colective «Vasile Roaită» din comuna Someș Guruslău. Să lichidăm cu rămânarea în urmă la colectări. Să intensificăm activitatea la punctele de agitație. Din experiența muncii politice pentru formarea de întovărășiri agricole. Lucrări efectuate prin autoimpunere. Vom munci cu tot elanul pentru o recoltă îmbelșugată.

Desigur, nu numai titlurile, ci și conținutul materialelor dau socoteală de mecanismele propagandei. Am încercat să grupăm pe câteva teme materiale semnificative, cu precizarea importantă că o "eșantionare" sau o altă modalitate științifică de "interceptare" sau "selectare" a materialelor este inutilă: toate numerele din cele trei publicații sunt pline numai cu "propagandă" și "agitație", agricultura și implicit colectivizarea ocupând sute de pagini. Grupajul a fost realizat pentru întregirea tabloului studiului de caz.

Jos cu burghezia și moșierimea!

În "Graiul Sălajului" An IV, nr. 10, 7 martie 1949, p. 1, se dă un nou semnal al "luptei de clasă" cu moșierii, al colectivizării, pe fondul exproprierilor de suprafețe agricole ("confiscate abuziv", cum am spune astăzi) sub titlul "**țăranimea muncitoare din Sălaj a primit cu mare bucurie Decretul Marei Adunări Naționale, privitor la definitivarea reformei agrare**". Textul articolului este revelator: "*În Sălaj, în urma Decretului Marei Adunări Naționale, privitor la definitivarea reformei agrare, 155 de*

²⁵ G.S., An IV, nr. 5, 5 februarie 1949, p. 2 - "știre scurtă" în care ni se spune că "șahiștii colhoznici din districtul Rostovsci, regiunea Gorki se pregătesc intens să ia parte la primul campionat de șah unional al colhozurilor, care va avea loc în curând. În clubul colhozului Caglaevsk se joacă șah în fiecare seară". Un cerc de parașutiști într'un colhoz (în același număr, după "știrea" cu "colhoznicii" șahiști, aflăm că în "marea țară a socialismului" agricultorii sovietici practică și.. parașutismul: « În colhozul "Iskra" din regiunea Volovsc, în urma inițiativei mecanicului de avioane Seliscev, s'a organizat un cerc de parașutiști. Tinerii colhoznici au și terminat pregătirea teoretică. În prezent, se fac exerciții practice de săritură cu parașuta. Cercuri de parașutiști au fost deasemeni organizate și în alte colhozuri ale regiunii».

moșii au trecut în proprietatea Statului celor ce muncesc. De azi înainte cele 7600 de hectare expropriate, nu vor mai îmbogăți un grup restrâns de oameni, ci roadele lor vor fi ale întregului popor muncitor. Țărănimea muncitoare din Sălaj a primit cu mare bucurie vestea acestei exproprieri. Mai ales după ce cei 1600 de plugari care au participat la inventarierea averii moșierilor, au văzut încă o dată mârșăvenia acestora, când sub diferite pretexte că nău bani, nu-și plăteau servitorii sau le dădea un salariu de batjocură. Mare parte a moșierilor ascundeau mari averi, aur, argint, covoare persane, etc și sabotau fățiș producția agricolă. (...). În "G.S." An V, nr. 34, 27 august 1950, p. 1, apare un articol de-a dreptul jignitor (nesemnăt, de altfel în afară de unele semnături ale corespondenților și pe cele ale propagandiștilor și agitatorilor cu funcții de răspundere, majoritatea materialelor din publicațiile studiate erau nesemnate) asupra aceea ce a însemnat județul Sălaj în istoria românească. De fapt, desființarea județului Sălaj era argumentată prin faptul că acesta a fost creat de... "regimurile burghezo-moșierești". Propagandă neagră (dezinformare, contorsionare a adevărului) în toată "splendoarea" ei: "Vechile regimuri burghezo-moșierești nu duceau decât o politică de jaf și asupra a poporului muncitor. Ele căutau prin toate mijloacele să întărească pozițiile claselor exploatoare, să-și perfecționeze cât mai bine mijloacele de înrobire și jefuire a maselor muncitoare. (...) Acest județ (Sălaj – n.m.) era o creație a claselor exploatoare, pentru a menține populația muncitoare într'o permanentă înapoiere, să pună stavilă oricărei dezvoltări, să o stăpânească". Ocupația maghiară de până în 1918 este "metamorfozată" ideologic cu "orânduirea feudală-moșierească". Astfel, "țărănimea muncitoare" a fost sub "câlcâiul crunt al iobăgiei și robiei" sub numeroșii baroni unguri. Județul creat de aceștia, în 1876, s-a făcut pentru că doreau să-și unească "moșiile lor nesfârșite". Nu scapă nici "latifundiarul Gheorghe Pop (care) avea o moșie întinsă în comuna Băsești, deaceia el a căutat să aibă în apropiere sediul plășii, pentru a storce cât mai mult vлага țăranimii muncitoare și a o infecta cu otrava naționalismului". Firesc, nu este uitat nici Iuliu Maniu, care și-ar fi făcut reședința de la Bădăcin pentru "a apăra interesele clicii lui politice, pentru ca moșierimea și burghezia de aici să mențină țăărănimea muncitoare într'o stare jalnică de mizerie și înapoiere". În același număr al "G.S." tot pe p. 1, aflăm că "Dorința fierbinte a populației muncitoare din Brașov a fost împlinită. Brașovul se va numi de azi orașul Stalin".

Întovărășirile agricole, colectivizarea, agitația

Am observat două modalități generale de abordare a acestei probleme. Pe de-o parte, "știri" despre crearea de noi "întovărășiri" "gospodării agricole de producție" sau despre viața lor și "articole" politice semnate de oficiali locali ai P.M.R., ambele modalități fiind condimentate cu o doză serioasă, indispensabilă, de ideologie și propagandă. În "G.S." An V, nr. 31, 6 august 1950, p. 1, se încearcă un "bilanț" al

colectivizării: **"Un an dela înființarea primei gospodării agricole colective din județul nostru"**, "documentar" semnat de Bonațiu Florea, "secretar adjunct al județenei P.M.R. Sălaj". *"Se împlinește un an de zile – se arată în articolul citat – de când țărănimea muncitoare din județul nostru a pornit pe drumul arătat de Partid prin Rezoluția Plenarei C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1949, pe calea formării gospodăriilor agricole colective, calea fericirii și belșugului. Prima gospodărie colectivă, care a luat ființă la noi în județ a fost aceea din comuna Bervenii, unde un număr de 43 de familii de țărani săraci și mijlocași au pus temelii vieții lor noi. Au trebuit învinse inerția, neîncrederea cât și svonurile și piedicile ce căutau să le pună chiaburii în crearea acestei gospodării. În fruntea luptei au stat comuniștii, care ducând o muncă continuă de lămurire au reușit să antreneze țărănimea muncitoare pe drumul agriculturii socialiste, pe singura cale care îi scapă de mizerie și exploatare (...)"*. Tot la capitolul "articole politice" să-l mai menționăm pe cel apărut în nr. 222 din 16 septembrie 1955 al **Drum Nou**, p. 3, cu titlul: **"Din experiența muncii politice pentru formarea de întovărășiri agricole"** articol semnat de Marchiș Dionisie, "instructor teritorial al Comitetului raional de partid Zalău". Un fel de "dare de seamă" cu aspecte "pozitive" și "negative" din munca de "transformare socialistă a agriculturii" și cu nelipsita autocritică de partid: *"(...)În munca mea de instructor teritorial al Comitetului raional de partid am avut și unele lipsuri. (...) În viitor mă voi strădui să lichidez lipsurile ce se mai manifestă în activitatea mea, să lupt cu hotărâre pentru extinderea metodelor bune folosite în munca politică de formare a întovărășirilor agricole, acordând un ajutor mai calificat organizațiilor de partid sătești"*. În același număr, pe p. 1, o "știre" despre "colectiviștii din Romînaș (care) au primit avansul de 40 la sută". Ca o constantă a perioadei studiate, aproape fiecare număr din publicațiile amintite cuprindea cel puțin o "știre" despre "colectiviști" "gospodării agricole de producție" sau "întovărășiri agricole". **"Drum Nou"** de la Jibou, An II, seria a II-a nr. 5, 5 august 1951, p. 3. Un "reportaj" cu titlul "Din viața gospodăriilor agricole de producție". În care colectiviștii din Someș Guruslău "muncesc cu avânt" iar cei din Treznea muncesc "plini de însuflețire și dragoste" pentru "a câștiga bătălia în această campanie de vară". În același număr, în p. 2, un/o "raid – anchetă organizat(ă) de colectivul redacțional al ziarului «Drum Nou»" sub titlul, în ton cu cel al lucrării noastre, **"Mai multă muncă de agitație și propagandă în timpul treierii"**. Una dintre "concluziile" acestei raid-anchete (o "specie" jurnalistică struțocămilă, care mai există și actualmente într-o anumită parte a presei din Sălaj): *"Organizațiile de partid să desfășoare permanent o susținută activitate organizatorică de agitație și propagandă în vederea mobilizării oamenilor muncii pentru strângerea la timp și fără pierderi a recoltei, pentru predarea la timp a cotelor și pentru transportul și depozitarea în bune condițiuni a cerealelor"*.

"Uneltirile chiaburilor"

Chiaburii sabotori să fie aspru pedepsiți. Chiaburi sabotori predați justiției populare. La șimleul Silvaniei și Foeni au fost înlăturate femeile chiabure din organizația U.F.D.R. Încercările de sabotare ale chiaburilor trebuiesc aspru pedepsite. Nu i-a mers chiaburului. Chiaburul Sárközi Ștefan din Țicău, care sabota campania de însămânțări, a fost înaintat parchetului. Chiaburii din Odești care au încercat să saboteze însămânțările au fost demascați. Câteva din titlurile "știrilor" pe tema "uneltirii chiaburilor" știri a căror frecvență se micșorează pe măsură ce aceștia sunt "lichidați". În general, "știrile" despre acest subiect erau concepute așa cum se prezintă cele două apărute în p. 3 a nr. 35 din 3 septembrie 1950 a "Graiului Sălajului". Prima, semnată de "correspondent Mâțan Aurel" cu titlul "**Chiaburii din satul Deja demascați pentru că au falsificat obligațiunile de predare**": "În satul Deja se găsește chiaburul Nagy Laurențiu, pe care fiecare țăran sărac îl cunoaște ca un aprig exploataitor. Acum spumegă de furie că trebuie să predea cota de grâu la Stat, în loc ca să-l speculeze ca altădată pe piață. S'a sfătuit în taină cu alți chiaburi, care ia-u spus să schimbe puțin cifrele de pe obligația de predare în avantajul lui. Și astfel și-a schimbat cota dela 1.800 kgr. la 1.313 kgr. Tot așa locuitorul Nagy Dănilă influențat și el de asemenea sfaturi chiaburești, și-a modificat cota de la 819 kgr la 619 kgr., iar locuitorul Molnar Ștefan dela 72 kgr. la 22 kgr. (ce chiabur o fi fost acesta cu o cotă de grâu de 72 de kilograme?). Aceste falsificări au fost descoperite prin vigilența Comitetului Provizoriu din comuna Sălsig de care depinde acest sat, iar chiaburului Nagy Laurențiu i s'au (a)dresat acte de dare în judecată". În același număr, sub știrea de mai sus, se află alta, pe aceeași temă, cu titlul "**Un grup de chiaburi din satul Derșida au căutat să se sustragă dela colectări**" "știre" semnată de "correspondent Mocan Alexandru": "În comuna Derșida se găsesc familiile chiaburilor: Gorgan Alexe, văduva Gorgan Vasile, Gorgan Alexe II, Gorgan Ioan, Gorgan Dumitru, Iancău Mihai și Iancău Vasile. Bine o mai duceau aceste familii de chiaburi pe vremurile regimurilor burghezo-moșierești. Pe vremurile acelea ei erau adevărații stăpâni ai satului și țăranimea săracă muncea din greu pe ogoarele lor pentru a-i îmbogăți. Dar astăzi când văd clasa muncitoare că îi lovește fără cruțare, ei caută prin toate mijloacele să lovească în cei ce vor să ridice comuna, să scoată țăranimea muncitoare din ghearele lor.

Când au văzut ei că trebuie să predea o cotă destul de mare pentru hrana oamenilor muncii, au ținut un adevărat «consiliu chiaburesc de familie» ca să hotărască cam ce mijloace să găsească să înșele Statul nostru muncitoresc. Pentru aceasta și-au defulcat pământurile pentru a se sustrage dela cotele de cereale care trebuia să le predea Statului.

Prin această mârșăvie, ei au reușit să sustragă delacolectare peste 22.000 kgr. grâu. Dar vigilența țăranimii muncitoare a reușit să descopere și această nouă șiretenie a acestor chiaburi, care au fost deferiți Justiției Populare". Și încă un exemplu, din

"Lupta Jiboului" Anul II, seria a II-a, nr. 26 din 1 iulie 1951, p. 3. Unde, în cadrul "raid-anchetei" *Să respectăm termenele Hotărârii pentru buna desfășurare a campaniei de recoltare și treeriș*, din 5 "știri" 3 sunt despre chiaburi. Una dintre ele cu titlul *"Când ne încredem în vorbele chiaburilor"*: "Chiaburul Neagotă Ioan din comuna Băbeni, pe lângă cele 14 ha. pământ, este și proprietarul unei mori și a unei batoze. El a căutat «să convingă» Sfatul Popular, cu o adevărată vorbărie că va avea toată grija ca batoza lui să fie reparată la timp.

Încrezătoare în «asigurările» acestui ticălos chiabur, comisia a făcut un control superficial batozei, declarând-o în bună stare de funcționare. Deabia în ziua de 22 iunie, la o ultimă revizuire, s'a descoperit că toba cu șine lipsește fiind trimisă la Jibou deoarece nu era reparată.

Iată ce se întâmplă când ne încredem în vorbele chiaburilor și ne lipsește vigilența. Sfatul Popular din comuna Băbeni trebuie să ia măsuri aspre împotriva acestui sabotor".

Agricultură politică

La stațiunea de mașini agricole din Carei muncitorii fac toate eforturile pentru ridicarea producției. După terminarea campaniei de însămânțări, muncile voluntare pentru ridicarea comunelor au luat avânt. Vom munci cu tot elanul pentru o recoltă îmbelsugată. În frunte la recoltatul culturilor de toamnă. Alianța între clasa muncitoare și țărănimea muncitoare – cheazășia succesului în opera de construire a socialismului în România²⁶. Comună fruntașă în muncile agricole de vară. Chemarea la întrecere patriotică a țăranilor muncitori din comuna Aghireș. Căminul Cultural din Mălădăia condus de fii de plugari. În Uniunea Sovietică fiecare colhoz va avea o bibliotecă proprie. Gazetele de perete trebuie să sprijine activ campania însămânțărilor de primăvară. Grandioasele perspective de dezvoltare a agriculturii sovietice. Pentru victoria socialismului la sate. Toate aceste titluri și multele altele pe măsură din publicațiile care fac obiectul studiului nostru demonstrează încă o dată rolul exclusiv al acestor publicații de "purtătoare de cuvânt" ale partidului aflat la putere, cu tot alaiul de consecințe în planul scriiturii și al mesajului jurnalistic, ce se confundă cu cel politic, ideologic, propagandistic și "agitatoric". Pentru întregirea acestui subcapitol am ales două materiale credem revelatoare a dimensiunii politice ce s-a manifestat și în cadrul abordării locale a agriculturii. Mai întâi, articolul "Să dăm un nou avânt învățământului de partid" semnat de Mastan Ruvin, șeful secției de Propagandă și Agitație din Comitetul raional Jibou al PMR, în "Drum Nou" An III, seria a III-a, nr. 67, 5 octombrie 1952, p. 1 și 4:

"(...) Anul trecut, în raionul nostru, s'au obținut unele rezultate pozitive privind îmbunătățirea calității propagandei marxism-leninismului și îmbinarea muncii practice

²⁶ "Drum Nou" An IV, seria a III-a, nr. 126, 20 noiembrie 1953 – pe p. 3 și 4 cu acest titlu un articol al lui Gh. Gheorghiu Dej.

de zi cu zi cu învățătura marxist-leninistă. (...) În strânsă legătură cu teoria marxist-leninistă, în cadrul cercurilor și cursurilor învățământului de partid, la lecții și seminarii, s'a desbătut mult problema transformării socialiste a agriculturii. O activitate rodnică au desfășurat cursurile serale din satele Letca, Lozna, Moigrad și altele.

Grupul devierii oportuniste de dreapta, V. Luca, A. Pauker și T. Georgescu, alunecând pe panta camuflării luptei de clasă, promovând integrarea pașnică a capitalismului în socialism, a încercat să ascundă faptul că lupta de clasă, în condițiile trecerii dela capitalism la socialism, se întetește mereu, luând forme din ce în ce mai ascuțite. (...) Ca urmare a creșterii nivelului ideologic și politic al membrilor de partid, zi de zi sporește tot mai mult numărul familiilor de țărani muncitori care își manifestă dorința, prin cereri, de a intra în gospodăriile colective existente sau de a forma noi gospodării colective și întovărășiri agricole. (...) Propagandiștii au datoriat să-și ridice neconținut nivelul teoretic, să cunoască temeinic problemele întreprinderii și instituției unde predau, pentru a putea lega strâns tezele teoretice cu sarcinile concrete ale construcției socialiste. Propagandistul trebuie să stea de vorbă cu fiecare cursant în parte, să-l ajute cum să-și însușească tehnica studiului individual, să-l învețe cum să ia notițe în timpul studiului individual, cum să noteze și să-și însușească ideile principale, concluziile și sarcinile care se desprind din materialul studiat.

Propagandistul are datoriat să asigure o conducere vie a discuțiilor la seminarii, să asigure participarea tuturor cursanților la discuții (...). După scurta lecție despre atribuțiile și sarcinile propagandistului predată de Mastan Ruvin (pe care îl regăsim și ca președinte ale uneia dintre primele gospodării colective din județ, cea din Românași), să trecem la agitatori și agitație (pe multe dintre frontispiciile numerelor ziarelor studiate, se regăsesc anunțuri de genul "Agitatori urmăriți și studiați zilnic materialele din «Scânteia» recomandate pentru agitatori" anunțuri a căror posibilă explicație poate fi aceea că foarte puțini țărani citeau presa, rolul propagandiștilor și agitatorilor fiind acela de a "populariza" dogmele partidului). Ne-am oprit asupra unui "spumos" reportaj din "Drum Nou" An IV, seria a III, nr. 129, 9 decembrie 1953, p. 3, un "reportaj" cel mai probabil inventat, practică ce ni s-a confirmat, neoficial, de unii dintre ziariștii sălăjeni de dinainte de 1989. Sub chemarea **"Votând candidații Frontului Democrației Populare, votați pentru pace, fericire și bunăstarea poporului muncitor!"** "reportajul" cu titlul **"Agitatorii popularizează candidații"**:

"Ca și în alte zile, după terminarea cursurilor, învățătoarea Nisipeanu Elena se îndreaptă spre sectorul său repartizat de organizația de partid pentru a sta de vorbă cu țăranii muncitori despre alegerile ce vor avea loc la 20 Decembrie a.c.

lat-o ajunsă la casa țăranicii muncitoare Șerban Maria.

- Cu bine și noroc, lele Marie.

- Să fii sănătoasă, draga mea. Dar ce vești bune ne mai aduci?

- Ei, am venit să mai văd cum trăiți, ce mai faceți și să mai vorbim despre felul cum vom vota, că doar mai sunt câteva zile până la alegeri. Pe lângă aceasta, candidații noștri trebuiesc cunoscuți de fiecare alegător din sat.

- *Doar nu cumva despre deputata noastră, Alexa Florica, vrei să...*

- *Da, da. Despre ea!*

- *Apoi care din sat n'o cunoaște, spuse cu veselie în glas țărâna muncitoare Șerban Maria. Nu ca s'o laud, dar ca ea, vrednică și cinstită, mai rar. Mi-aduc aminte din timpul verii, când nu ne vedeam capul de lucrul mult ce-l aveam la câmp, iar Florica ne îngrijea copiii la grădinița sezonieră. Când e vorba de vreo acțiune în sat, cum ar fi predarea cotelor, achitarea impozitelor și altele de acest fel, Florica e nelipsită din rândul agitatorilor de frunte.*

- *Așa e, lele Marie. și mai avem femei ca ea, cinstite și harnice, cum ar fi, de pildă, țărâna muncitoare Sav Lucreția.*

- *A, o știi. Nu-ți aduci aminte cât de mult se străduia să asigure mobilizarea tuturor neștiutorilor de carte la cursurile de alfabetizare? La fel, un sprijin prețios a dat și acțiunii de încasare a autoimpunerii. Merită pe deplin să fie propusă drept candidată în sfatul popular comunal. (...)"*. Ipoteza că acest material este inventat se întărește prin faptul că nu se menționează satul sau comuna unde activează "agitatoarea" Nisipeanu Elena.

Un alt material cu siguranță inventat este și cel din "ciclul" **File de carnet** (un soi de "Tablete – reportaj"), cu titlul **Stână cooperatistă**, apărut în "Drum Nou" nr. 206 din 27 mai 1955, p. 1, pentru că nici aici nu este menționat satul unde are loc "acțiunea":

"Ei, nici acum nu te-ai gândit, bade Debreczeni să intri cu oile în stâna cooperatistă? – întreabă deputatul Vadas Iuliu. Vezi că au mai intrat și alții. Uită-l pe Albu Dănilă cu 5 oi, pe Pop Laurențiu cu 20 de oi, pe Ardai Ștefan cu 36 de oi, apoi pe mine – spuse deputatul – cu 12 oi, așa că n-ai să fii singur. și pe lângă toate acestea ne bucurăm de o serie de avantaje. Oilor le este asigurat în mod gratuit îngrijitul și pășunatul. Pentru adăpostirea lor avem trei saivane. La înscriere, primim cu preț redus tărâțe. Pe lângă aceasta, mai primim 60 la sută din lapte sau caș (...)"

Să nu uităm chemările la întrecere

Un alt element al propagandei din presa studiată a fost reprezentat de chemările la întreceri și răspunsul la întreceri. Se chemau și se întreceau în "fapte de eroism" pielarii, minerii, tractoriștii, agricultorii, gospodăriile colective și cele de stat, până și "colectivele de redacție" ale gazetelor de perete. Un exemplu în acest sens este **Chemarea colectivului de redacție al gazetei de perete "Agricultura nouă" din gospodăria de stat "1 Mai" din Zalău**²⁷:

"În scopul mobilizării tuturor muncitorilor din gospodăriile agricole de stat la luptă însușită pentru obținerea unor recolte cât mai bogate, pentru a face din

²⁷ Drum Nou, nr. 193 din 25 februarie 1955, p. 3.

gospodăriile de stat, adevărate modele ale agriculturii socialiste înaintate; dorind să contribuim la succesul deplin al muncilor agricole din primăvară și vară în gospodăria noastră, colectivul de redacție al gazetei de perete cheamă la întrecere toate colectivele de redacție ale gazetelor de perete din raionul Zalău și din gospodăriile de stat din regiunea noastră (...).

Evident, întodeauna "scenariul" propagandistic trebuia să fie perfect. Peste trei numere ale ziarului²⁸ "chemării" i se răspunde. **Întrecerea colectivelor de redacție a gazetelor de perete. Răspunsul colectivului gazetei de perete din Cizer:** "(...) Gazeta de perete va avea în centrul preocupărilor sale lupta pentru ridicarea nivelului politic și cultural al țăranilor muncitori, pentru combaterea și demascarea elementelor dușmănoase. Vom antrena țăranii muncitori să scrie la gazeta de perete, folosind critica și autocritica, pentru ca aceasta să devină o forță vie în muncile de însămânțări, colectări și achiziții (...)". În același număr, mai jos, **Răspunsul gazetei de perete "Flacăra" din Bocșa:** "(...) Vom sprijini prin articolele publicate, activitatea comitetului de inițiativă pentru formarea unei întovărășiri agricole în satul nostru, popularizând avantajele muncii întovărășite, precum și succesele întovărășirilor din raionul nostru". Mai mult, "Pentru mărirea eficacității materialelor publicate de gazeta de perete de către colaboratori și corespondenți vom introduce suplimentul satiric «În țepii spinului», unde vor fi publicate caricaturi și epigrame care vor ironiza lipsurile existente în sat".

Dar, a zecea "întovărășire din raion" (Zalău) s-a sărbătorit abia în 1955, fiind cea din Chichișă²⁹, ceea ce ar demonstra slaba "percutare" a țăranilor sălăjeni la propaganda "colectivistă". De altfel, colectivizarea în Sălaj³⁰ s-a "desăvârșit" în anii 1961 – 1962. Când nu exista nici un ziar sălăjean, după cum ne spun arhivele și studiile apărute. Abia în 1968 apare "Năzuința". Dar despre aceasta, într-unul dintre episoadele viitoare.

²⁸ *Drum Nou*, nr. 196 din 18 martie 1955, p. 2.

²⁹ *Drum Nou*, nr. 197 din 25 martie 1955, p. 1.

³⁰ Gheorghe Șișeștean, *Forme tradiționale de viață țărănească*, CCVTCP Sălaj, Zalău, 1999, p. 175: "Analiza dosarelor privind colectivizarea în Sălaj (ca de altfel și în alte regiuni) relevă existența unei strategii pe etape în acțiunea de distrugere a micii proprietăți țărănești. Astfel, în general, în perioada 1955-1959 au luat naștere mici întovărășiri agricole, având un număr redus de membri și mici suprafețe de teren. Aceste întovărășiri erau constituite din țărani săraci. În perioada 1959 – 1961, prin șantaj, teroare și amenințarea cu pușcări, are loc lărgirea întovărășirilor agricole, prin cuprinderea în cadrul lor a întregului sat. În perioada 1961 – 1962 are loc transformarea întovărășirilor în Gospodării Agricole de Colective".

AGRICULTURE AND MEDIA REPRESSION**"COLLECTIVIST" PROPAGANDA IN THE WRITTEN PRESS BETWEEN 1948-1959 IN SĂLAJ COUNTY****(Abstract)**

The subject of our research is to create a case-study viewing the written press between 1948-1959 in Sălaj county, regarding mainly the "collectivization" and the "socialist transformation of the agriculture" generally, in the "Graiul Sălajului" "Lupta Jiboului" and "Drum Nou" newspapers. It may appear as a nonsense, but almost none of the mass-media rules can be applied if we try to study that three publications, printed in that period. The job of the "communist journalist" was mostly one of a "mistification agent" of the past regime, a simple propagander who had to put in page only the slogans of the communist party. So, the journals were only an immens tribune of the oficial propaganda, although they showed a promotionally demagogic speech looking the interchange of the diverse opinions, the freedom of written expression.

Agitatori

urmăriți și studiați
zilele materialele
din „SCANTEIA”
recomandate pen-
tru agitatori.

Anul IV. - Nr. 12. — 19 Martie 1949.

Taxa poștală plătită în avans, cont. exp.
Dir. Gen. P. T. T. Nr. 144.766—1949.

GRAIUL sălajului

ORGAN DE LUPTĂ DEMOCRATICĂ

Sarcini în legătură cu pregătirea congresului SINDICATELOR AGRICOLE

CREȚU IOAN

Secretar adj. al Județului
P. M. R. Sălaj

Congresul Sindicatelor de salariați agricoli, care se va ține în curând, va fi chemat să pregătească o temelie solidă organizatorică și politică a Sindicatelor de salariați agricoli și va trata sarcinile ce stau în fața salariaților agricoli în condițiile dezvoltării socialiste în sectorul agricol.

Dacă Congresul este chemat ca în lumina liniei trasate de C. C. al P.M.R. să dea soluții la problemele și sarcinile actuale și de viitor ale țărânilor muncitoare, în

COMUNICAT

În zilele de 3, 4 și 5 Martie 1949 a avut loc ședința plenară a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

Plenara a luat în discuție raportul Biroului Politic al C.C. al PMR, asupra sarcinilor Partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărâna muncitoare și pentru transformarea socialistă a agriculturii, raport prezentat de tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Plenara a adoptat în unanimitate o rezoluție în acest raport.

(Citiți rezoluția în interiorul ziarului)

CU AJUTORUL UNIUNII SOVIETICE vom îndeplini planul de însămân- țări de primăvară

Campația agricolă de primă-
vă se apropie. Lucrările pro-
misiunilor sunt pe terminate în
de primăvară primit din U.R.S.S.
Acest grâu va face posibil ca su-
perafecți planificați pentru lăsa-

Delegația U.T.M.-ului din Sălaj a plecat la Con- gresul de Unificare a tineretului

În ziua de 17 Martie a.c. a
plecat delegația județeană a tineretului din județul Sălaj pentru a
participa la Congresul de unificare

